

ליף אליעזר (ליפניצקי) ז"ל

כינוי: "גבי"

לידה: 1922, פולין. עליה - 1925 בן 3 שנים.

התגייס לפלמ"ח ב-1941

הצטרף לפעילות המוסד באירופה ב-1947

נפטר ב-6.12.1993

הביאה לדפוס: מלכה ליף

ה ע ס נ ה ר י ס ו

כך שלא אוכל לצאת את הארץ בצורה ליגלית. סדרו לי פספורט מזויף וביוני 1947 המראתי מלוד לצ'כיה, כשבכיס פספורט על שם דב בר. בצ'כיה הייתי צריך לקבל הוראות. בפראג נתקבלנו ע"י דב בן-ארי (חבר קיבוץ מסילות) ולאחר שבוע בפראג נמסר לנו, שנצטרך לעבור את הגבולות לרומניה ולהצטרף לקבוצה הנמצאת שם. משימתנו ברומניה: (1) לעזור למנגנון עליה ב', מתוך ידיעה שעליה זו תהיה גדולה. (2) לארגן את היהדות המקומית בכלל, ואת הנוער בפרט. בקב' ברומניה היו אז צבי מאלר עם אשתו, יעל גפני (היום כספי) ועוד.

הדרך היתה צריכה להיות בלתי-ליגלית. חלקו אותנו לשתי קבוצות, כדי להגדיל את הסיכויים שחלק לפחות יצליח. בקושי ציפה נתקבלנו ע"י בחור צ'כי שהובילנו לגבול, מכאן ע"י מכריחים-גויים הגענו בלילה להונגריה. כאן השאירו אותנו בלי כל קשר בכפר הונגרי, כשאף אחד מאתנו אינו יודע את השפה. הסתכנו ואמרנו להם ע"י רמזים שאנו אנגליים. להפתעתנו הרבה קשרו אותנו הכפריים עם יהודי מקומי והגענו לכודפשט. כאן שהינו עד שעברנו לרומניה. בגבול הרומני קרה משהו מענין. היהודי שהעביר אותנו את הגבול מסר אותנו לידי קצין-גבול רומני. זה הובילנו לרכבת והגענו לאראד, ומכאן לבורקשט. קבלנו תעודות חדשות רומניות. אני על שם שטרול קורצ'ק*. הפספורטים הקודמים שלנו נשארו בצ'כיה, כשאנשינו שם דואגים להאריכם, כלומר, באופן רשמי נשארו בצ'כיה. הופגשנו עם יעקב סלומון, שהיה ממונה על כל האיזור של רומניה והונגריה. מדבריו התברר, שמשימתנו היא לארגן את העליה, עד עתה היתה מצומצמת-לקנה-מידה גדול. בקבוצה, פרט לסלומון, היו צבי מאלר ואשתו, אליעזר (הג'ינג'), מאיר אברהם (רס"ן היום), פרץ פינקל (בת"א היום).

לשם ביצועה של המשימה הנ"ל נגשנו להקים שלד של אנשים מקומיים שישתלט על העליה; בשלב הראשון, בתוך רומניה גופה, ובהגיע הזמן להפליג, יוכלו גם לשמור ולארגן את הסידורים באניה.

ביה"ס "לכנים ולבנות" - "גאולה", העממי "בלור", גימנסיה "גורדון", "צופי הקהילה".

כרונולוגיה:

- 1937 - הצטרף ל"הגנה" (יח' הנוער), ת"א;
- 1939 - קורס מ"כים ב"הגנה";
- 1941 - התנדב לפלמ"ח;
- 1942-43 - קורס מ"מים, פיקוד על מח' עין-חרוד, פלוגה ד' בפלמ"ח;
- 1943-45 - הדרכה בקורסי מ"כים (ג'וערה, רמת-יוחנן, אילת-השחר, חניתה, גבע);
- 1945-46 - שחרור משרות פעיל בפלמ"ח; ארגון, הקמה ופיקוח - "פלוגת הרזרבה" של הפלמ"ח בת"א.
- 1947 - שליחות העפלה והגנה (מטעם הפלמ"ח) - באירופה-המזרחית;
- 1948-1972 - גיוס לצה"ל, מילוי תפקידי פיקוד, מטה והדרכה: - מג"ד חי"ר; מפקד בסיס אימונים בפיקוד הרום; קצין אג"מ חטיבתי ופיקודי בפיקוד הרום; קצין מטה במטכ"ל 10מה"ד; ראש ענף מודיעין-קרבי באמ"ן; מדרין בקורסי מג"דים ופיקוד-ומטה; בוגר המכללה לטבחון-לאומי; ראש מח' ממשל-צבאי במטכ"ל; נספח צה"ל באמריקה-הלאטנטית.
- השתחרר משירות פעיל ב-1972 - בדרגת אלוף משנה.
- 1973-1993 - כבעל תואר "בוגר במשפטים" והתמחות - קיבל ב-1973 רשיון עורך-דין, ועד לפטירתו ב-1993 - כבעל משרד בתל-אביב.
- עדותו של אליעזר ליפניצקי לארכיון ההגנה 1961:

רומניה 1947-48

בשנת 1945, בחופשת שחרור מהפלמ"ח, קיבלתי תפקיד של מפקד ב"פלוגת הרזרבה" בתל-אביב. בהיותי בתפקיד נקראתי בסוף 1946 ע"י יגאל אלון, והוצע לי לנסוע לחוץ-לארץ, כחלק ממשלחת ה"הגנה". לא נקבעו מראש התקופה והמקום.

בתחילת 1947 נקראתי לסידור ענייני היציאה והודיעו, שאני נמצא ב"רשימה השחורה" של המשטרה הבריטית,

* ישראל קורצ'ק - שם משפחתה של אמי.

תחילה ארגנו קורס מרכזי של נבחרי תנועות הנוער והחדרנו בהם את ההרגשה של ידיעת המטרה. קורס מצומצם זה היה צריך ליצור לנו צוות מדריכים לשם ארגון קורסים נרחבים יותר והמנויים יותר.

יצאנו לסן-ג'ורג'יה. הקורס הראשון נמשך כשבועיים והיה מושתת על ארבעה נושאים:

1) אימון גופני שימושי.

2) תרגילי-סדר.

3) ציונות.

4) קפ"פ - קרב פנים אל פנים.

בקורס זה השתתפו כ-40-50 בחורים מתנועות הנוער, והשגנו את המטרה במלואה. זה היה לנו מבחן ראשון ורכשנו בו נסיון רב לגיבוש שיטה לעתיד. חזרנו לבוקרשט, מעודדים ע"י הצלחת הקורס הראשון - נגשנו לארגן קורסים מספר רחבים.

חילקנו את המדריכים לשלושה צוותות, לפי איזורים גיאוגרפיים של רומניה. התכנון היה, לא רכזו הקורסים במקום אחד, אלא פיזורים.

כל צוות היה צריך לערוך מחזורים מספר. נתמנתי לראש-צוות איזור בוקרשט וגאלץ. לי עזר מאיר אברהם. נסענו ממקום למקום לגייס חומר עבור הקורסים. זה צריך היה להתבצע בצורה סודית ביותר. השלטונות הרומניים ידעו עלינו ותמכו בנו, כי שלטונה הקומוניסטי היה מעוניין בגרימת "צרות" בא". מצד שני פחדו, שזה יודע לאנגלים. קראנו לקורסים האלה "הכשרת מפקדי עליה". את המועמדים לקורסים ראינו באופן אישי. התכונה הדרושה ממועמד היא, כושר הנהגה מינימלי.

הקמנו מחנה בבורשה. נתנו לנו אוהלים, ואנו בעצמנו בחרנו לנו את השטח, בקעה בהרי הקרפטים. קבלתי 10 מדריכים מקומיים.

ערכנו מחזורים כל שבועיים. בקורסים אלה השתתפו חברים מתנועות נוער שונות. כידוע, האוירה ששררה בין התנועות היתה של אנטגוניזם גמור. הקורס הוכיח, ששתוף-פעולה בין-תנועתי יתכן בהחלט.

שמו הטוב של הקורס הופץ ברבים, למרות הסודיות, והוצפנו במתנדבים, זה היה ההיפך למה שציפינו, אנו חששנו מחוסר מתנדבים, והנה יש לנו יותר מדי. לאחר שני מחזורים יצאנו לסכוב שני. לפי דרישתי קבלנו הפעם טירה באיזור גאלאץ בהרי הקרפטים. הצינו להקנות לפיקודים את התחושה של מבנה אניה. סדרנו מיטות-קומה וכד', כדי שזה ידמה כמה שאפשר יותר לאניה. צורף אלי קרל ביום שהיה עוזרי האדמינסטריטיבי. כוונה לא ניצלנו את כל הסירה, כדי לגרום לצפיפות - כמו באניה.

במחנה גאלאץ שרר משטר חמור. השכמה ב-5.30, התעמלות-בוקר בחורף, בחצי גוף-ערום, הכל נעשה בריצה. היו פקודות-קבע, אימוני ג'ורו, בקיצור משטר-צבאי. יש לציין לשבח, שגם בנות השתתפו בקורסים אלה,

ולא נפלו מהבנים בכושרן ובעוז רוחן, סיסמתנו: "עלה נעלה".

הקורסים האלה היו נסיון ראשון למגעים בין תנועות-נוער, כפי שצינתי כבר לעיל.

הכיסוי שלנו בפני השלטונות היה שאנו, כביכול, נוער ספורטיבי.

בעצם ידעו השלטונות את האמת, כשהמטרה גילתה אותנו - טושטש הענין ב"חלונות הגבוהים".

בסוף כל מחזור היה מפגן רב-רושם, כשקבוצה קבוצה מפגינה מקצוע מסוים. בערב היה המפגן מסתיים עם מסדר-

לפידים וסיסמה בוערת של "עלה נעלה".

לאחר מחזורים מספר חזרנו לבוקרשט לארגון העליה.

אוניות קטנות הפליגו עם עולים לא", והמדריכים שעברו אצלנו את ההכשרה, משמשים כעמוד השדרה.

הפעם רצינו לארגן עליה-המונית, לתפקיד זה נבחרו שתי אניות ענקיות "הפן יורק" ו"פאן קרנסט", ששמותיהן שונו ל"עצמאות" ו"קיבוץ-גלויות". היו צריכים להעלות 20,000 נפש. לשם ארגון עליה זו אי אפשר היה לשמור בסוד את הסידורים. היה קיים שיתוף פעולה עם השלטונות הרומניים והבולשת הרומנית. העמידו לרשותנו רכבות. צוות משותף העניק תעודות, כדי למנוע הסתננות של פאשיסטים ופושעי-מלחמה, בין אנשינו. גם בארגון עליה זו היתה חלוקה גיאוגרפיה.

אני הייתי ממונה על איזור בוקרשט שהכיל ב-5,000-6,000 עולים.

תפקידנו היה לרכז את האנשים, להובילם לגבול הבולגרי לרושטשוקט וההפלגה נעשתה מבולגריה, ולא מרומניה, כדי לשמור על סודיות, עד כמה שאפשר. הודעת היציאה היתה צריכה להנתן 24 שעות לפני הרכוז. כאן נתקלתי בתופעות, שלעולם לא אשכחן. אנשים שלא הופיעו ברשימה רצו להדחק בין אלה שהופיעו ברשימה, וכשהוצאו היו כנסיים ממש להיסטריה.

זכור לי מקרה שאנשים נשכבו לרגלינו, ובכו כמו ילדים. למרות שזה שבר את ליבנו - היה צריך להיות חזק מאוד כדי לשמור על הסדר, כי אם היית מרשה - ליוצאים מן-הכלל ויוצר תקדים - כל הענין היה יורד לטמיון. בין המקרים הבודדים שהרשינו לעצמנו לוותר, היה המקרה של ד"ר אשכנזי, שהופיע ברגע האחרון ממש, עם אשתו ועם מזודה קטנה, כידוע לא נתנו הרומנים לצאת למומחים. לאחר בדיקת האנשים בריכוז היו מוסעים לרכבות, שהיו מורכבות מקרונות-משא. בדרך לגבול הבולגרי עצרנו את הרכבות בשטח פתוח ובדקנו שוב פעם את התעודות. אלה שלא הופיעו ברשימה ולא היו להם תעודות, הועלו לשלושת הקרונות האחרונים, שהוכנו מראש למטרה זו, והוסעו לאחר-מכן חזרה לרומניה. גם כאן היו מקרים מזעזעים. אנשים לא רצו לעלות לקרונות האחרונים, ונאלצנו להשתמש בכוח. זכור לי מקרה, שאדם אחד ברח

להפתעתנו הרבה, הגיעו הפספורטים בדואר במעטפה דקה. מסרנו אותם לברקו פלדמן ובנוכחותנו דיבר עם איש הבולשת הרומנית. כעבור ימים פרופ' אשכנזי, שהיה מומחה לניתוחי-ראש.

כעבור ימים מספר נתבקשנו לבוא לבולשת. נתקבלנו ע"י קומיסר סטרנקולסקו, שהחתיים את הדרכונים שלנו בחותמה "מגורש מרומניה". למזלנו הקונסול הצ'כי לא ברק יותר מדי את הדרכונים, ונתן לנו להכנס לצ'כיה.

יצאתי מפראג יחיד. כאן עזרתי ליעקב סלומון לארגן את המתנדבים הצ'כים. מפראג יצאתי לפריס ומכאן למרסיי, מתוך הנחה לחזור עם אנית מעפילים. עליתי למטוס והגעתי לארץ, לאחר ההכרזה על הקמת המדינה. הצטרפתי לצה"ל, לפיקוד הדרום.

רשם העדות חיים נגל - 3/12/1961.

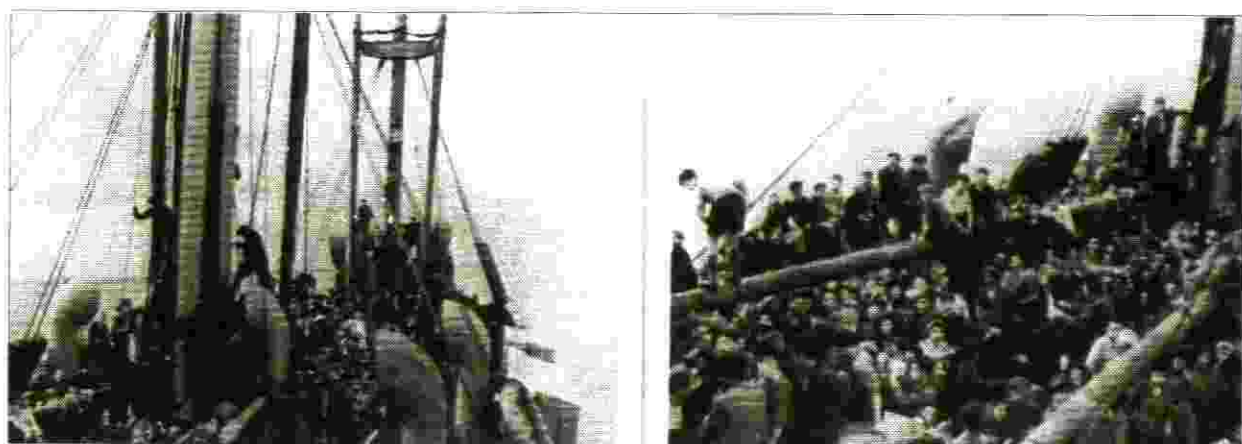
ואיבד את עשתונותי; נתלה על ענף עץ ולא רצה לרדת. נאלצנו לעצור את הרכבת בגללו, ובקושי הצלחנו לנתקו מן העץ. בגבול מסרנו את האנשים לידי ה"מלויים", שבאו מן האוניה.

אנו חזרנו לבוקרשט. הצטרף אלינו הממונה עלינו אבא נאור (מקבוץ נען) והתחלנו לארגן תאים בתנועות-נוער.

ההנחה היתה, היות וישנם עדיין יהודים רבים, נשארנו שם ליצור תאי הגנה, כדי להקנות להם מושג של התגוננות.

התחלנו לברור לעצמנו אנשים וציוד אפשרי. זה היה צריך להתבצע בסודיות רבה. הרגשנו שעוקבים אחרינו. החליטו להוציאנו. באמצע 1948, חלק הספיק לצאת. התחילו להחמיר בגבולות. אנו הובאנו לגבול וכאן נתקענו, בלי להיות בקשר עם מישהו או עם יעקב סלומון.

ביוזמתנו - התקשרנו עם יהודי מקומי, שהיה ממנהיגי היהדות, ברקו פלדמן, וגילינו לו הכל. לצורך זה, בקשנו את הפספורטים מפראג.

כרכבת מרומניה לאוניות "עצמאות" ו-"קיבוץ גלויות"
הנושאות יחדיו 15,336 מעפילים לארץ ישראל, דצמבר 1947